

DOI: <https://doi.org/10.53486/sstc.v3.04>
CZU: 343.352:339.92(478+4EU)

CORUPȚIA – IMPEDIMENTUL ESENȚIAL ÎN PROCESUL DE INTEGRARE ECONOMICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

CORRUPTION – THE ESSENTIAL OBSTACLE IN THE PROCESS OF ECONOMIC INTEGRATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA INTO THE EUROPEAN UNION

PLĂMĂDEALĂ OLIVIA, studentă, Specialitatea: EMREI
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, or.Chisinau, str.Banulescu-Bodoni, 61
e-mail: plamadeala.olivia@ase.md

Abstract: *The aim of the paper is to make an analyse of the background relations between The Republic of Moldova and European Union and to identify the main steps which Moldova should do for becoming an EU member state. Moreover, this work reflects the impact of the country's high level of corruption on the pre-accession process. Also, in the paper are listed some main steps which Moldova's Government undertake for tackling the problem of corruption. The objectives of the work are to demonstrate the evolution of anti-corruption trial in the Republic of Moldova, especially between 2016-2022 period. That period of time reflects the intensification of the Moldova's relations with the European Union. At the same time, the authors made a comparison between the Republic of Moldova's results in anti-corruption war and other EU's candidates states.*

Key words: *corruption, candidate state, standards, economy, rule of law*

JEL CLASSIFICATION : K420, P31, P37

INTRODUCERE

Consolidarea relațiilor bilaterale între Republica Moldova și UE a început odată cu obținerea independenței de către Moldova, în august 1991. În noiembrie 1994 a fost semnat Acordul de Parteneriat și Cooperare între cele 2 părți care a intrat în forță în iulie 1998. La fel, în anul 2014 Republica Moldova și UE semnează Acordul de Asociere, iar pe 1 iulie 2016 acesta intră în forță incluzând și DCFTA. Pe tot parcursul independenței sale, țara noastră a întâmpinat un șir de dificultăți, însă beneficiind de numeroase proiecte finanțate de UE, reușește să consolideze multiple domenii și să se apropie standardelor europene. În toți acești ani, relațiile dintre aceste 2 părți devin tot mai strânse. Doar în perioada 2014-2021 investițiile primite de către Republica Moldova din partea UE, constituie circa 512 milioane euro în granturi prin *Politica de Vecinătate*. Odată cu începutul războiului în Ucraina, a devenit evident că consolidarea cooperării dintre cele două părți trebuie intensificată, astfel încât, pe 23 iunie 2022 Moldova să primească statutul de *stat candidat al UE*, ceea ce a semnalizat vitalitatea rezolvării a unor dintre cele mai acute probleme interioare a țării precum este corupția.

Drept obiective ale cercetării au fost luate:

- Analiza parcursului unui Stat Candidat în perioada de pre-aderare în componența UE;
- Determinarea situației actuale a Republicii Moldova drept stat candidat;

- Explicarea mecanismului de consolidare a criteriului de anti-corupție și apropierea acestuia de standardele UE.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

O politică electivă credibilă este un punct de o importanță geostrategică care reprezintă o investiție în pace, stabilitate și securitate a UE. Mai mult ca atât, aceasta este baza unei alegeri riguroase a fiecărui stat candidat, viitorul membru al UE, care prin propriul său merit devine unul dintre pilonii întregii Uniuni. Procesul pre-aderării reflectă un parcurs complex de implementare, de către fiecare stat, a reformelor în astfel de domenii ca legislativ, economic, social și politic.

Cei mai importanți pași în obținerea titlului de stat membru UE sunt:

1. Depunerea cererii către Consiliu (statele membre ale UE).
2. Depunerea avizului de către Comisie cu referire la cererea existentă.
3. Acordul fiecărui membru UE ca țara respectivă să primească statutul de candidat al UE.
4. Îndeplinirea condițiilor de standardizare de către statul candidat și lansarea negocierilor.
5. Propunerea de către Comisie a unui proiect de cadru de negociere ca bază pentru discuții.
6. Îndeplinirea de către candidat a standardelor structurate pe clustere. Toate statele membre ale UE trebuie să fie de acord că toate cerințele sunt îndeplinite în fiecare caz.
7. Oferirea opiniei de către Comisie cu privire la pregătirea statului de a deveni membru UE odată ce negocierile sunt finalizate.
8. Luarea deciziei, pe baza acestui aviz, de către statele membre ale UE în unanimitate referitor la închiderea procesului de negociere.
9. Semnarea și ratificarea unui tratat de toate statele membre ale UE și țara candidată care permite țării să devină un stat membru al UE.

Conform Comisiei Europene: „În urma introducerii metodologiei revizuite pentru negocierile de aderare în februarie 2020, capitolele de negociere sunt acum împărțite în șase clustere tematice: Fundamente, Piața internă, Competitivitate și creștere incluzivă, Agenda Verde și conectivitate durabilă, Resurse agricultură și coeziune, Relații externe.” [1]

Odată cu primirea statutului de țară candidat Republica Moldova a fost obligată să îmbunătățească criteriul politic și economic, pentru cât mai mult să se apropie standardelor UE. Unul din cele mai importante principii de care, în același mod, depinde atât prosperitatea socio-politică cât și cea economică a fost combaterea corupției naționale și intensificarea procesului de luptă anti-corupție.

Din anul 2014, după furtul miliardului, a devenit evident că Republica Moldova trebuie să-și îmbunătățească semnificativ legislația statului. Atunci, combaterea corupției a devenit unul dintre obiectivele primordiale ale Guvernului. Cu toate că acest principiu a fost plasat în agenda recomandărilor UE încă din timpul intrării în vigoare a Acordului de Asociere și a DCFTA, în iulie 2016. Principalul document legislativ de combatere a corupției este Strategia Națională de Integritate și Anti-corupție în perioada anilor 2017-2023. Aceasta include acțiuni cu referință la stoparea criminalității, sporirea managementului etic al sectorului public, privat și non-guvernamental, creșterea transparenței a instituțiilor publice, politice și mass-media. La fel, Moldova este parte componente a tuturor convențiilor anti-corupție precum este GRECO și UNCAC. Nu în ultimul rând, în țară este creată instituția națională, specială pentru combaterea corupției CNA.

Conform datelor din Figura 1.1 evoluția trendului de combatere a corupției în ultimii 10 ani are o pantă pozitivă, înregistrând o scădere între anii 2012-2016, iar mai apoi o creștere din 2016 până în momentul actual, odată cu intrarea în vigoare a Acordului de Asociere.

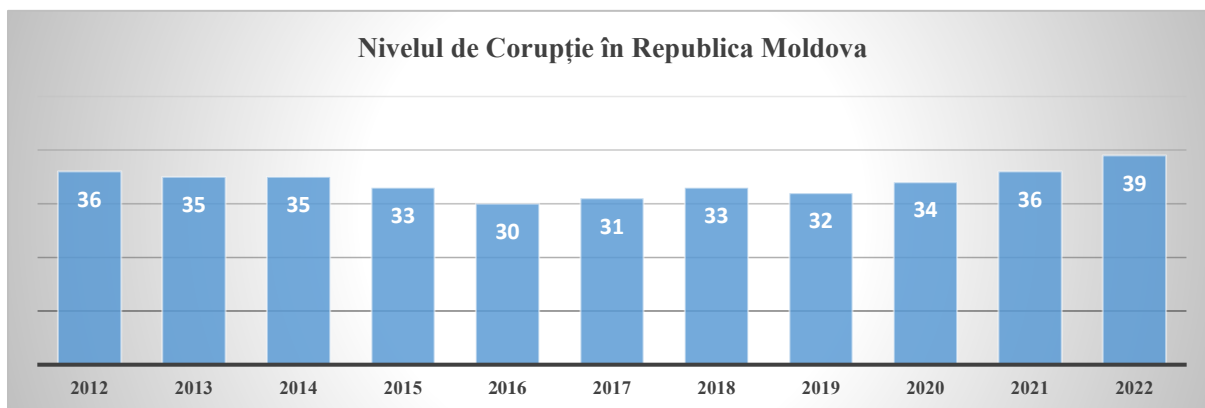

Figura1.1. Nivelul de Corupție în Republica Moldova

Sursa: Elaborat de către autor în baza datelor Transparency International
<https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/bih>

Punctul cheie care rezolvă situația acută a corupției în țară rămâne a fi statutul de țară candidată al UE. Acesta îi permite Republicii să acceseze mai multe fonduri financiare europene cu privire la combaterea a corupției, precum și să primească suportul informațional și sfaturile Comisiei Europene reflectate în recomandările și directivele UE pentru Republica Moldova.

Conform CEPTS Policy Insights: „Una dintre principalele concluzii UE în ultimul an, cu privire la calitatea și nivelul de îndeplinire a planului Comisiei Europene pentru fiecare stat candidat subliniat faptul că toți solicitanții de aderare, atât din Balcanii de Vest, cât și din Europa de Est, trebuie să îndeplinească anumite cerințe pentru a atinge nivelul de dezvoltare necesar pentru aderare în componența UE.”[2] Cu toate acestea, actualul guvern este destul de puternic pentru a atinge obiectivele prioritare de reformare a sistemului judiciar și, legat de aceasta, acțiuni decisive pentru reducerea corupției. Mai mult decât atât, recenta demonstrație impresionantă a unor procese electorale adecvată trebuie să fie consolidată cu o maturizare a instituțiilor democratice, atât în cadrul guvernului, cât și al opoziției. Astfel, conform datelor din Figura 1.3 privind nivelul de combatere al corupției în toate statele candidate UE, Republica Moldova se plasează pe locul III după Macedonia de Nord și Muntenegru. Dat fiind faptul că perioada drept stat candidat a Moldovei este semnificativ de mică în comparație cu celelalte state, succesul obținut de Republică este unul rapid și eficient.

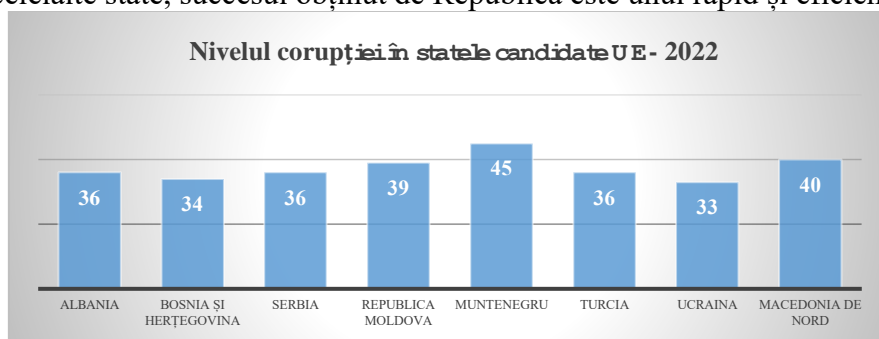

Figura1.2. Nivelul corupției în statele candidate UE - 2022

Sursa: Elaborat de către autor în baza datelor Transparency International
<https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/bih>

Conform Raport de activitate CNA în semestrul I 2022: „În perioada 2021-2022, rezultatele obținute de către ofițerii de investigații ai Centrului sunt următoarele: 291 de infracțiuni depistate

(Direcția generală combaterea corupției – 148, DT ”Centru” - 49, DGT ”Nord” - 66, DGT ”Sud” - 28), din ele, infracțiunile de corupție și conexe corupției – 217 și alte categorii – 74.” [3]

Astfel, au fost obținute următoarele rezultate din Figura 1.3. De asemenea, în perioada de raport, urmare a măsurilor speciale de investigații și de urmărire penală au fost realizate 31 de rețineri în flagrant delict a făptuitorului.

Conform Raport de activitate CNA în semestrul I 2022: „În funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, infracțiunile depistate se divizează în felul următor: 10 – deosebit de grave, 194 – grave, 47 – mai puțin grave și 40 – ușoare.” [4]

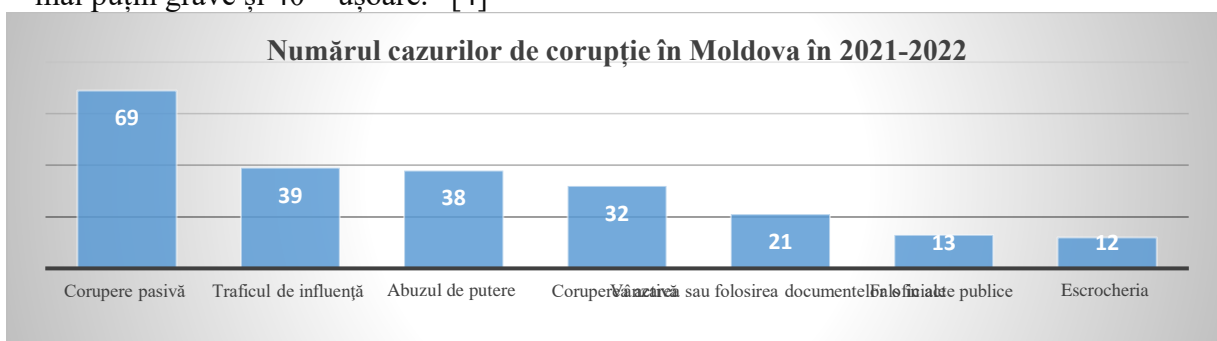

Figura 1.3. Numărul de cazuri de Corupție în Moldova în 2021-2022

Sursa: Raport de activitate CNA în semestrul I 2022

www.cna.md

Printre factorii care favorizează corupția se evidențiază nivelul înalt de acceptabilitate socială a comportamentului corupțional, dar și sensibilizarea redusă a agenților publici cu privire la etică și integritate. Reieșind din acest deziderat, precum și din prioritățile activității de prevenire a corupției în clasamentul obiectivelor strategice de activitate ale CNA, au fost lansate campanii de sensibilizare a opiniei publice și instruirii ale agenților publici. Acestea au avut menirea de a promova standardele de integritate și anti-corupție, de a consolida sistemul de integritate instituțional și profesional, de a educa societatea și agenții publici în spiritul activ al denunțării manifestărilor de corupție. Referitor la instruirile pe platforma e-learning ”Anti-corupției și Integritate”, este de menționat că, în perioada de raport, s-au autoinstruit funcționarii publici din cadrul a circa 16 instituții publice în țară. În sectorul privat, a fost lansat concursul național ”Marca comercială a anului”. În acest context, au fost create 5 postere de promovare a nominalizării „Implementarea standardelor de integritate în sectorul privat,” care au fost mediatizate pe rețelele de socializare, pentru a atrage un număr cât mai mare de participanți.

CONCLUZII

Putem afirma că principalele caracteristici pe care trebuie să le îmbunătățească fiecare stat candidat al UE sunt bazate pe principii socio-legislative etice și o forță economică puternică, ușor integrabilă în economia UE. Astfel, nivelul ridicat al corupției în stat prezintă un impediment esențial în dezvoltarea sănătoasă a fiecărui stat pe toate domeniile existente, iar pentru a păstra o Uniune Europeană puternică, fiecare stat candidat trebuie să desfășoare o politică anti-corupție potrivit tuturor standardelor UE.

În concluzie, după efectuarea analizei statistice a Indicelui de Corupție Internațional, s-a constatat că situația actuală a Republicii Moldova drept stat candidat este una favorabilă, comparativ cu alte state din regiune. Reieșind din perioada scurtă în care Moldova este candidată a UE, aceasta deține rezultate excelente în comparație cu unele dintre statele candidate, care se află în procesul de preaderare de mai mulți ani.

Considerăm, că Republica Moldova a înregistrat astfel de rezultate datorită relațiilor strânse cu UE, a beneficiii de numeroase fonduri financiare, instrumente și informații necesare pentru combaterea corupției din partea Uniunii Europene. Cercetând datele statistice ce se referă la nivelul corupției în țară în ultimii 10 ani, am constatat că evoluția trendului de combatere a corupției are o pantă pozitivă, înregistrând o scădere între anii 2012-2016, iar mai apoi o creștere din 2016 până în momentul actual, odată cu intrarea în vigoare a Acordului de Asociere.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. European Commission. EU accession proces step by step. (2022). https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/eu_accession_process_clusters%20%28oct%202022%29.pdf
2. M. Emerson, D. Cenușă, S. Blockmans, T. Akhvlediani. Opinion on Moldova's application for membership of the European Union. (2022). CEPS Policy Insights. pag. 12. <https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2022/05/CEPS-PI2022-18-Moldova-EU-membership.pdf>
3. CNA. Raport de activitate I semestru 2022. (2022). 45p. https://www.cna.md/public/files/Raport_CNA_I_sem.2022.pdf
4. European Commission. Opinion on the EU membership application by Moldova. (2022). 2p. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/opinion-moldovas-application-membership-european-union_en
5. European Commission. Communication from the commission to the European Parliament, the European Council and the Council. (2022). 25p. <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022.pdf>
6. Transparency International. Global Report on Corruption. (2022). <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/bih>

Coordonator științific: POPA Marina, dr., conf.univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, or. Chișinău, str. Bănulescu- Bodoni, 61
e-mail: popa.marina@ase.md